

Snega in Rusov le malo, toda gostov bo vseeno več

Dobri obeti za praznični turizem Na silvestrovo bo morda dovolj že dobra večerja in suho vreme, a po novem letu v turizmu prosijo za sneg

KRANJSKA GORA, PORTOROŽ, MARIBOR – »Če ni snega, gre do gostje v terme,« pravi direktor Skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč Izток Altbauer. Na sneg čakajo Gorenjci, Štajerci si želijo vsaj mraza, pri morju se sprašujejo, kje so Rusi.

BLAŽ RAČIČ, BORIS ŠULIGOJ, MIHA RUBIN

Povsod pa imajo za božične in novoletne praznike več rezervacij kot lani, ponekod so polne skoraj vse postelje.

Pomanjkanje snega na zgornjem Gorenjskem za zdaj ni vzrok, ki bi lahko ogrozil rezervacije za božične in novoletne praznike, bolj jih skrbi, kaj bo po praznikih. Za božič bosta zasedeni dve tretjini postelj v hotelih Hita Alpine v Kranjski Gori, za novo leto pa bodo njihove hotelske kapacitete polne, pravi izvršni direktor Fedja Pobegajlo. Podobno kaže tudi v hotelih na Bledu in v Bohinju. V prazničnih dneh na zgornjem Gorenjskem poleg domačih turistov v večjem številu pričakujejo še goste iz Hrvaške, Srbije, Anglije in Italije.

Če ni snega, naj bo suho

Klavdija Gomboc iz RTC žičnice Kranjska Gora ugotavlja, da jim na začetku sezone drugega kot optimizem ne ostaja. Za zdaj ga prepoznava v tem, da so, kot pravi, trenutno najnižje ležeče smučišče v tem delu Evrope, kjer je kljub vsemu mogoče smučati. Skrbno spremlja vremenske napovedi in upajo, da se bodo v prihodnjih dneh temperature le spustile dovolj nizko, tako da bodo zasnežili smučišče.

Gosti v Kranjsko Goro pridejo praznovati in niso nujno vezani

Gorenjska smučišča so brez snega, ali pa ga je premalo, zato turistični delavci goste vozijo smučat na Kravavec. FOTO VORANC VOGEL

na smučanje, ugotavlja Mirjam Žerjav, direktorica LTO Kranjska Gora, in dodaja: »Po novem letu nujno potrebujemo sneg.« Na smučišču zdaj obratuje le vlečnica mala Mojca, bolj vneta smučarje vozijo na Kravavec. Smučišče Vogel zaradi pomanjkanje snega ne obratuje, zato tudi goste iz bohinjskih in blejskih hotelov vozijo na Kravavec. Snega ne primanjkuje le na slovenskih smučiščih, ampak

na celotnem območju Alp, tako da so možnosti za ugodno smuko slabe tudi pri konkurenci, še pravi Žerjavova.

Da le ne bo deževalo, pravi Eva Štravs Podlogar, direktorica Turizma Bled. Odprt je blejski kamp, ki številne goste privlači tudi s svojimi »glamping ponudbami«. V hotelu Triglav so leta 1907 na silvestrovo wellingtonsko pečenko petičnim gostom stregli natakariji z belimi rokavicami, se spominja Alenka Dobravec. Zdjaj sejerje niso več tako razkošne, saj je tudi petičnih gostov manj. Kljub temu bodo na silvestrovo pripravili večerjo v desetih hodih in z vsem silvestrskim bliščem, je dodala. Tudi v Grand hotelu Toplice na Bledu bodo gostom z debelejšimi denarnicami ponudili okusen silvestrski meni. Z zorjeno govedino black angus goveda z jurčki, barolo omako ter teletjim priželjcem in hrbtom mleč-

nega odojka z žajbljem v filo testu z zelišči kot glavno jedjo bo večerja v dvanajstih hodih stala 150 evrov.

Pri morju pogrešajo Ruse

Napoved vremena za praznike je lepa, prazniki so letos idealno koledarsko razporejeni, zato sta to že dva aduta na strani turistične industrije. Glede na rezervacije pričakujejo za pet, celo do deset odstotkov boljši obisk. Po podatkih Turističnega združenja Portorož so decembra lani portoroški hoteli ustvarili 46.344 prenočitev. Direktor trženja Istrabenz Turizma Janez Jager pravi, da imajo 25. in 26. decembra prav vse zmogljivosti zasedene, med božičem in silvestrom 90-odstotno zasedenost, spet nabitno polno novoletne praznike in dobro zasedenost tja do 10. januarja. »Italijanov imamo decembra 50 odstotkov več na račun letos prenovljenega velnes centra.

Na dan bomo imeli skoraj 1600 gostov. V desetih dneh kakih 15.000 prenočitev. Na drugem mestu bodo domači gostje, Avstrijci in za njimi Nemci. Silvestrovanje bodo od 140 do 170 evrov, del naših gostov silvestruje zunaj hotelov, v gostiščih, igralnicah in zabaviščih,« našteva sogovornik.

Po besedah Petre Baruca iz Hotelov Bernardin imajo zdaj za novoletne praznike in pred prazniki rezerviranih že 95 odstotkov zmogljivosti oziroma desetino več rezervacij kot ponavadi: »Ocenjujemo, da bodo hoteli povsem polni božični prazniki pa so zdaj 70-odstotno zasedeni. Povprečna doba bivanja pri individualnih gostih je dva dneva in pol, pri organiziranih skupinah tri do štiri dni. Kar 45 odstotkov gostov prihaja iz Italije, domači gostje bodo na drugem mestu samo v času med božičem in novim letom, na tretjem mestu so

Avstrijci.« Presenetljivo je, ugotavlja, da imajo letos čez 400 gostov iz Francije in Švice, ki jih včasih sploh ni bilo v teh dneh.

V osmih hotelih skupine Bernardin bo večina prazničnih dni prenočevalo po 2600 gostov na dan. Cene silvestrovanj v njihovih hotelih se gibljejo od 85 evrov v San Simonu do 150 evrov v Grand hotelu Metropol. V Portorožu je letos za vsaj četrtino manj ruskih gostov, skoraj povsem bodo izginili prihodnje leto. »To bo za slovenski turizem velik udarec, saj bo Rusov le še peščica. Vrnili se bomo v zgodnja 90-ta leta, ko jih je bilo k nam le za vzorec, zadnja leta pa so bili četrto najpomembnejše tržišče,« je v skrbnih besedah direktor Turističnega združenja Portorož Jadran Furlanič.

V zdraviliščih imajo po besedah Iztoka Altbauerja 9300 hotelskih ležišč, ta bodo za novoletne praznike skoraj povsem polna.

Zasedenost bo podobna lanski: malo manjša bi lahko bila zaradi ekonomske situacije in manjšega obiska ruskih gostov, nekaj večja pa zaradi dobre razporeditve praznikov v koledarju in na račun tega, da v hribovih še ni snega. »Napovedi so tvegane tudi zaradi vse pogostejše prodaje prek spleta, pri čemer se gostje odločajo še bolj v zadnjem trenutku in so rezervacije ali odpovedi toliko bolj impulzivne,« poudarja sogovornik.

Na Pohorju čakajo mraz

V največjem mariborskem ponudniku prenočitvenih zmogljivosti Termah Maribor, ki ima skupaj z najetimi objekti propadlega športnega centra (ŠC) Pohorje okoli 1200 turističnih posteljami, je bila konec tedna zasedenost od 40- do 60-odstotna. V prihodnjih dneh se bo ta odstotek precej dvignil. »Za božične praznike so vsi hoteli v glavnem zasedeni, tudi novoletni termini so v celoti razprodani,« je zadovoljen Ninoslav Vidović, direktor marketinga v Termah Maribor. Med gosti jih je veliko iz območja nekdanje Jugoslavije (Črne gore, Srbije, Hrvaške, Bosne), povečuje se tudi delež turistov z nemškega, nizozemskega in skandinavskega tržišča.

Zaradi neprimernih snežnih razmer Apartmaj ŠC Pohorje zdaj niso zasedeni. Kljub pomanjkanju snega nimajo odpovedi rezervacij, pravi Vidović in dodaja, da pa je bilo nekaj preložitve pri prihajajoči vikend, ko naj bi bile temperature po nekaterih napovedih nižje.

Visoke temperature za ta čas skrbijo tudi upravljavca žičnic in smučišč na Mariborskem in Aneškem Pohorju, Marprom in Njegovo hčerinsko podjetje Martura. Začetek smuke na Aneškem Pohorju 13. decembra je bil obetaven, a v petek je bilo tam možno vjugati le še po polovici Ruške, obratovala je tudi vlečnica Areh, od sobote pa žičniške naprave (razen gondole) ne obratujejo več. »Zaradi odjuge je snežna podlaga na progah počila in je bila nevarnost poškodb prevelika,« pravi Boštjan Zagorac iz Marproma. Če se bo dovolj ohladilo, da bodo lahko zasneževali, bodo žičnice na Aneškem Pohorju spet zagnali v torek, prvi pravi mraz pa pričakujejo v četrtek oziroma petek.

Oploditev z biomedicinsko pomočjo spet pred sodniki

Ustavna presoja Poslanci petih strank so podpisali pobudo za ustavno presojo, ker samske ženske niso upravičene do postopkov OBMP

LJUBLJANA – Enainšestdeset poslancev SD, SMC, Zaab, ZL in Desusa je podpisalo zahtevo za oceno ustavnosti zakona o zdravljenju neplodnosti in postopkih oploditve z biomedicinsko pomočjo (ZZNPOB), ker menijo, da je diskriminatoren, saj so do postopkov OBMP upravičeni le zakonski ali zunajzakonski pari.

BARBARA HOČEVAR

Pobuda, pod katero je prva podpisana poslanka SD Andreja Katič, je podobna zahtevi, ki jo je že marca 2013 vložila poslanska skupina SD s podporo 39 kolegov. Ker jim je za volitvami prenehal poslanski mandat in s tem tudi pravni interes, jo je ustavno sodišče zavrglo. Ta teden so jo poslanci novega sklica spet poslali, s predlogom po absolutno prednostni obravnavi. »Oporokamo 5. členu ZZNPOB, ki pravi,

da imata pravico do oploditve z biomedicinsko pomočjo (OBMP) le moški in ženska, ki živita v zakonski ali zunajzakonski skupnosti. Menimo, da je to v nasprotju s 55. členom ustave, ki določa, da posamezniki in posameznice prosto odločajo o rojstvu otroka, in s členi ustave, ki določajo, da morajo biti vsakomur zagotovljene enake pravice in možnosti, tudi pravica do osebnega dostojanstva in varnosti. Ženske, ki ne živijo v zakonski ali zunajzakonski skupnosti, pa tudi pari, ki ne živijo v daljši trajajoči skupnosti, si zaslužijo to pravico. Imeli so jo že od leta 1977, a je leta 2000 sprejeti zakon to pridobilno pravico odvzel, novela, ki bi to spremenila, pa je bila leta 2001 zavrnjena na referendumu,« je dejala Andreja Katič.

Na pomislek, ki ga je bilo v preteklosti večkrat slišati, da je umetna oploditev z biomedicinsko pomočjo način zdravljenja neplodnosti, ne pa storitev po izbiri, pa je odgovorila: »V bistvu zakon samo omo-

goča to, da smo vsi enaki, se pravi tiste ženske, ki imajo partnerja in tiste, ki ga nimajo. Ne moremo živeti v nekem obdobju, kjer lahko rečemo, da je ženska popolna in ima družino samo, če ima moškega, brez njega pa ne.« Dodala je, da je bilo leta 1998, ko je veljal prejšnji zakon, med 129 postopki oploditve 18 samskih žensk. »Razmišljali smo, ali iti v spremembo zakona ali v oceno ustavnosti. Verjetno se bomo odločili za oboje. Najbrž se bodo v javnosti odprle številne polemike. Če bi imeli odločitev ustavnega sodišča, bi vrsta razprav v parlamentu odpadla. Mislim, da bo ustavno sodišče sledilo temu, kar imajo druge, napredne države. Država mora zagotoviti pravico vsaki ženski, da se odloči, če hoče imeti otroka. Naša zahteva gre v tej smeri,« je še povedala Andreja Katič in dodala, da na Češkem, Finskem, v Španiji, Veliki Britaniji, Italiji, Izraelu ni omejitve.

Ob preteklih razpravah o ustreznosti zakonodaje na tem podro-

čju so strokovnjaki pojasnjevali, da ta ureja zdravljenje funkcionalne neplodnosti. Pobudniki ustavne presoje pa v svojih utemeljitvah navajajo več točk, ki po njihovem mnenju kažejo na to, da »namen postopkov OBMP ni le zdravljenje neplodnosti, ampak tudi oploditev oziroma zanositev na način, ki je drugačen od oploditve oziroma zanositve v spolnem odnosu.«

Predlagateljem se zdi utemeljen tudi predlog, da takšen poseg, tako kot pri neplodnih ženskah, krije skupna zdravstvena blagajna. »Slišati je bilo, da bi bilo stroške takega posega v primeru plodnih samskih žensk neoposredno naprtiti davkoplačevalcem, češ da noben davkoplačevalec ne more zahtevati, da se mu zaradi uveljavljanja njegovih skrajno individualističnih pravic iz proračuna nameni nesorazmerno velika vsota glede na vplačano ... Tako načelo bomo lahko brez težav spodnesli s celo vrsto primerov: stroški zdravljenja poškodb ljudi, ki se ukvarjajo z nevarnimi športi

Posamezniki in posameznice naj prosto odločajo o rojstvu otroka. FOTO ROMAN ŠIPIČ

(alpinizmom, smučanjem, avtomobilskimi dirkami, padalstvom), zdravstvene oskrbe ljudi, ki zaradi nezdravega načina življenja (kajenje, prekomernega uživanja alko-

hola, nezdrave prehrane) pogosteje obolevajo za boleznimi srca in ožilja, stroški izvedb neomejenega števila abortusov navadno daleč presega vplačila,« piše v zahtevi.

Glede očetovstva pa med drugim utemeljujejo, da zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih materam nezakonskih otrok tudi ne nalaga dolžnosti razkritja očeta.

Na starost morajo zaradi dolgov iz stanovanja

Svetovalnica za pozna leta Projekt HELPS se izteka, svetovalnica v Šiški ostane – Malokdo ve za subvencijo tržne najemnine

LJUBLJANA – Triletni mednarodni projekt HELPS, del kategega je od decembra 2012 tudi Svetovalnica za izboljšanje bivanja starejših, ki deluje v Šiški na Kebetovi 9 v prostorih Zveze društev upokojencev Slovenije, se konec leta končuje. Svetovalnica pa bo delovala še naprej.

ANDREJA ŽIBRET

»Svetovalnica je prav gotovo upravičila svoj obstoj, saj je po nasvet prišlo veliko starejših in njihovih svojcev. Poleg svetovanja individualnim uporabnikom se je za zelo pomembno izkazalo tudi ozaveščanje in promocija, tako o alternativnih načinih bivanja starejših s poudarkom na sobivanju starejših kot tudi o pravočasnih prilagoditvah bivalnega okolja. Jeseni smo svetovalnico, naše ideje o sobivanju sta-

rejših in naše brošure predstavljali v Ljubljani in drugih slovenskih krajih,« pravi koordinatorka projekta Helps Alenka Ogrin.

Lani so imeli 234 uporabnikov, večinoma prebivalcev Ljubljane in okolice, v evidenci pa ne štejejo tistih, ki so jih poklicali in prosili za kakšno kratko informacijo, telefonsko številko, brošuro in podobno. Letos so do začetka decembra

našteli že 245 uporabnikov, zato je zanimanje še vedno veliko.

Pomoč pri tržni najemnini

Starostnike najbolj zanimajo možnosti za njihovo sobivanje, prilagoditve stanovanj, ponudba oskrbovanih stanovanj in podobno. »V zadnjem času imamo več uporabnikov, ki se na nas obrnejo v stiski, ker se morajo izseliti iz stanovanj

zaradi dolgov, saj ne morejo več plačevati stroškov ali najemnine pa tudi zaradi družinskih razmer. Opazili smo, da le redki poznajo možnosti subvencije tržnih najemnin. Ta ukrep bi moral biti bolj predstavljen v javnosti. Neko našo uporabnico o tem niso informirali niti v centru za socialno delo,« pravi Alenka Ogrin.

»Z zdaj se svetovalnica ukvarjala predvsem s prilagoditvijo bivalnega okolja za starejše, dopolnili in spet natisnili so pred letom dni izdano brošuro o prilagoditvah bivalnega okolja in uporabi pripomočkov za starejše, ki so jo tokrat poimenovali Majhni posegi za velike učinke, v kateri je veliko konkretnih in praktičnih nasvetov o prilagoditvah. Nakazan je bil tudi razvoj ideje sobivanja starejših, ki pri nas še ni zaživel.«

Zasebnost pred sobivanjem

Alenka Ogrin pravi, da so pri raziskovanju naleteeli na redke, izvirne

promovirali tudi formalne načine sobivanja starejših. To v praksi pomeni, da bi, na primer, stanovanjski skladi prilagodili in ponudili v najem večje stanovanje ali hišo za sobivanje starejših. Predstavniki teh skladov so načelno pokazali zanimanje za naše predstavitev, študije izvedljivosti, prikaze dobrih praks iz tujine, a za zdaj se še nihče ni opogumil in prvi zgrizel v to za nas novo, na zahodu pa že dobro uveljavljeno obliko bivanja starejših,« razlaga Alenka Ogrin.

Nasveti za posameznike ostanejo

Pravi, da bodo nadaljevali individualno svetovanje, prav tako promocijo in ozaveščanje, obseg in intenzivnost te aktivnosti pa bosta odvisna od odobrenih sredstev. V prihodnje bodo spodbujali potencialne investitorje, stanovanjske sklade in druge, da se opogumijo in katerega od objektov namenijo sobivanju starejših.

FIRST
MINUTE

**KAM VSE
VAS BO
ODNESLO
V 2015?**

**Bruselj in
21 destinacij
že od 139 EUR.**

www.adria.si

ADRIA
A STAR ALLIANCE MEMBER